

Jak pracovat s on-line katalogem?

1 Vyhledávání v katalogu

Pro vyhledávání v el. katalogu (<http://katalog.ivancice.cz/>) používáme tento **vyhledávací formulář**:

The screenshot shows the search interface of the online catalog. At the top left are flags for the Czech Republic, Germany, and Slovakia. The title is "ON-LINE katalog - Zadání dotazu :". On the right is a logo for LANtra. The form consists of several input fields and buttons:

- 1**: A dropdown menu currently set to "Vyhledávat ve všech dokumentech".
- 2**: A question mark icon next to the dropdown menu.
- 3**: The label "Autor:" followed by an empty text input field.
- 4**: The label "Název:" followed by an empty text input field.
- 5**: The label "Téma (PH+kl.slova):" followed by an empty text input field.
- 6**: The label "Signatura svazku:" followed by an empty text input field.
- 7**: The label "Libovolné pole:" followed by an empty text input field.
- Buttons: "Hledej", "Smaž", and "Kombinovaný dotaz".
- 8**: A question mark icon next to the "Kombinovaný dotaz" button.

Below the form is an instruction block:

Instrukce : Do připravených polí formuláře zadejte hledaný termín a stiskněte tlačítko HLEDEJ. Pokud vyplníte více řádek, vyhledané výsledky budou splňovat všechna kritéria zároveň. Je možné použít pravostranného krácení slov (nedoplňujte slova znakem * nebo ?). Kliknutím na nadpis pole si zobrazíte rejstřík termínů použitých v tomto poli. Můžete též použít formulář pro [Kombinovaný dotaz](#).

At the bottom, there are links for "Další možnosti : [Seznamy a novinky](#), [Vaše čtenářské konto](#), [Návrat na hlavní stránky](#)." Below these links are numbers 9, 10, and 11, which correspond to the links.

Obrázek 1: Zadání dotazu v on-line katalogu – ilustrační obrázek.

Vrchní **roletka (1)** nám dává možnost ještě před vyhledáváním zvolit, v jakých dokumentech bude prohledávání provedeno. Na výběr zde máme **vyhledávání ve všech titulech** – výchozí „Vyhledávat ve všech dokumentech“, **knihy** – „Vyhledávat pouze knihy“, **brožury** – „Vyhledávat pouze brožury“ nebo **časopisy** – „Vyhledávat pouze tituly periodik“, případně je zde ještě možnost vyhledávat z **knih a brožur současně** – „Vyhledávat pouze mapy, knihy a brožury“ (pozn. mapy jsou v naší knihovně řazeny mezi knihy).

Tuto možnost zúžení používáme např. v případě, že tušíme, že by nám katalog mohl vrátit mnoho výsledků.

Kliknete-li si na **otazník (2)** umístěný vedle roletky, zjistíte zde statistické údaje o tom, kolik má knihovna **svazků a titulů knih, brožur a časopisů**, ve kterých bude systém vyhledávat.

Do dalšího pole **Autor (3)** vkládáme nejlépe **příjmení autora**. Pokud si nejsme autorovým jménem jisti, můžeme použít **seznam všech autorů**, kteří jsou v systému knihovny vloženi, jenž se v abecedním pořadí skrývá **pod odkazem slova Autor** na tomto řádku.

Do pole **Název (4)** vkládáme samozřejmě název titulu, který si přejeme najít.

Pokud nehledáme nic konkrétního, ale zajímá nás např. jaké tituly má knihovna k určitému tématu, využijeme pole **Téma (PH + kl. slova) (5)**. **Předmětová hesla (PH)** se podobně jako **klíčová slova** používají k **obsahovému charakterizování daného titulu**. Pokud si stejně jako odkaz *Autora* rozklikneme i toto pole, otevře se nám **abecedně řazená nabídka** všech v systému této knihovny použitých termínů a můžeme také podle nich dále vyhledávat.

Pole **Signatura svazku (6)** má podobnou funkci jako pole *Téma (PH + kl. slova)*. V knihovně známe **signatury** jako taková ta malá čísla nebo písmenka nalepená na **spodní části hřbetu knihy**. Beletrie je v naší knihovně označována **prvními třemi písmeny** z příjmení autora, v případě, že nemá kniha autora, tak prvními třemi písmeny z názvu. Naučná literatura používá **znaky** tzv. **Mezinárodního desetinného třídění (MDT)**, kdy v tomto systému třídění je každé oblasti lidské činnosti přiřazen určitý číselný kód (např. 159.9 Psychologie, 7 Umění, atp.)

Pro vyhledávání beletrie **není pole Signatura svazku** v naší knihovně vhodné, protože v elektronickém katalogu jsou všechny beletristické knížky označené **signaturou B**, v případě dětské beletrie pak **M (Mládež)**. Výhodnější je vyhledávat takto naučnou literaturu. Dospělá naučná literatura je označena vždy **určitým znakem MDT**, dětská naučná literatura má pak ještě před tímto znakem **MN (Mládež naučná)**. Použité znaky MDT v naší knihovně najdeme vyvěšené v knihovně, a pracuje se i na jejich elektronické verzi.

Po zadání výrazu do **Libovolného pole (7)** nám systém vrátí všechny dokumenty, ve kterých se výraz nachází **na jakémkoliv místě**. Tedy např. v názvu, jménu autora, jménu nakladatelství, anotaci, klíčovém slovu atp.

Při použití **Kombinovaného dotazu (8)** můžeme využít kombinace vyhledávání různých termínů z různých polí a u každého termínu lze nastavit také rozšířené možnosti vyhledávání včetně **užití podmínek „zároveň“ a „nebo“**. Z přibližně **čtyřiceti možností** pak vybíráme, zda hledáme např. podle roku vydání, jazyku dokumentu, ceny či data uložení dokumentu.

Po otevření odkazu **Seznamy a novinky (9)** dostáváme možnost vyhledávat nově vložené dokumenty **za určitý počet dní**. Opět si můžeme také vybrat, zda chceme **zobrazit knihy, brožury či časopisy**.

Odkaz **Vaše čtenářské konto (10)** nás dovede do přihlašovacího formuláře do čtenářského konta. Jak s ním pracovat je podrobně vysvětleno v části „Jak pracovat s elektronickým čtenářským kontem“.

Kliknutím na **Návrat na hlavní stránku (11)** nás systém vrátí na stránky knihovny (<http://knihovna.ivancice.cz/>) .

2 Katalogizační lístek

V případě, že jsme našli hledaný titul, otevřeme si jeho **katalogizační lístek**:

3 **Knihy - Katalogizační lístek** **2**

1 **Základní** , [ISBD](#) , [Citace](#) , [UNIMARC](#) , [MARC21](#) **4** **5**

Signatura : B
 Hlavní autor : [Šmíd, Zdeněk](#)
 Hlavní název : Babinec
 Vydání : Vyd. 3.
 Vydáno : Praha : Olympia, 2008
 Rozsah : 309 s.
 Anotace : Román, v němž dlouholetý pedagog zavádí v rozpětí jednoho školního roku do prostředí střední ekonomické školy pro pracující a líčí trampoty dospělých žáků a jejich učitelů a kritizuje některé nešvary našeho školství.
 Klíčová slova : [česká literatura](#) - [humoristické romány](#) - [školství](#) - [studium](#) - [večerní](#)
 Přír. čísla : 55099 B

LOKACE EXEMPLÁŘŮ	Počet	Nyní půjčeno	Nyní k dispozici	
			ke studiu jen v knihovně (prezenčně)	k půjčení mimo knihovnu (absenčně)
Dospělé oddělení	1	1	0	0

6 [Zobraz i vypůjčenost podobných titulů \(např. jiná vydání \)](#)

7

8

Obrázek 2: Popis katalogizačního lístku – ilustrační obrázek.

Na lístku vidíme **základní identifikační údaje (1) titulu**: signaturu, autora, název, vydání, jméno nakladatele, počet stran, u některých knih můžeme nalézt i různě obsáhlou anotaci a klíčová slova.

Po kliknutí na obrázek **malé lupy** u klíčových slov se dostaneme do internetové Encyklopedie Wikipedie , která zde dané výrazy vysvětluje. Po kliknutí na samotný odkaz **klíčového slova** se nám zobrazí všechny tituly, které jsou charakterizovány také tímto klíčovým slovem.

Poslední položka – **přírůstkové číslo** – je informace spíše pro knihovníka, nežli čtenáře.

Část katalogizačního lístku **Citace (2)** obsahuje další informace o titulu **včetně těch, které byly zobrazeny v základní části**. Mezi tyto další údaje patří např. cena titulu, rok vydání, ISBN (mezinárodní identifikační číslo titulu), případně edici, má-li ji. Tuto forma zápisu na lístku lze pak použít k **bibliografické citaci** např. při psaní odborných textů.

Části **ISBD (3)**, **UNIMARC (4)** a **MARC 21 (5)** jsou už zajímavé také spíše pro knihovníky. ISBD je **mezinárodní standardní bibliografický popis titulu**. V částech UNIMARC a MARC 21 jsou svazky zapsány v **mezinárodně platném formátu tak, aby mohly být sdíleny** s knihovnami po celém světě.

Tabulka pod lístkem – **Lokace exemplářů (6)** nám pak říká, ve kterém **oddělení** (v případě naší knihovny **dospělém či dětském**) lze titul nalézt; **počet exemplářů titulu**, které knihovna vlastní a také informaci o tom, zda je kniha v knihovně nebo je zrovna **půjčena**. Pokud je k dispozici, zajdeme do knihovny a knihu si půjčíme. V případě, že ji má půjčenou jiný čtenář, můžeme si ji pomocí tlačítka **Rezervuj (7)** rezervovat (samozřejmě až po přihlášení do elektronického čtenářského konta).

Klikneme-li na odkaz **Zobraz i vypůjčenost podobných titulů (např. jiná vydání) (8)**, najdeme zde informaci o tom, zda má knihovna tento titul i v jiné podobě, např. v jiném vydání nebo není-li třeba součástí nějakého souborného díla, které je, např. na rozdíl od nalezeného titulu, k dispozici.